



*„Všude kvetou květy pro toho,
kdo je chce vidět.“*

Matisse

Obsah

Slovo na úvod	2
Střípky z našich plánovaných aktivit	3
Pranostiky.....	4
Ohlédnutí zpátky	5
Okénko do přírody.....	7
Zvyky a tradice	9
Hvězdy stříbrného plátna	13
Kvíz pro bystré hlavy	17
Trénink paměti	20
Osmisměrka	21
Sudoku.....	22

Vydává SeniorCentrum Skuteč

Smetanova 946, 539 73 Skuteč

www.scskutek.cz

kontakt: bodlakova.linda@scskutek.cz

Slovo na úvod

Máme tu nový rok a již druhý ročník Zpravodaje, který pro vás připravujeme. Má za sebou své první nesmělé krůčky. Pomalu se ustálily jednotlivé rubriky. Od tohoto čísla se můžete těšit i na novou rubriku věnovanou hvězdám stříbrného plátna. Kdo by neznal následující verše:

*"Jen pro ten dnešní den stojí za to žít,
jen klid svůj tichý mít, víc po ničem netoužit!
Jen pro ten dnešní den a pro úsměv váš,
se život změní v sen, ten den, kdy štěstí potkáváš.
Nesmíš se ptát, co bylo včera, bude zítra zas,
jen dnešek uchopit a pochopit,
že nejkrásnější sen je dnešní den..."*

Ano, první z hvězd není nikdo jiný než Oldřich Nový. Závěr roku 2013 byl plný nejružnějších akcí. Společně jsme připravili tradiční vánoční výstavu, nechyběla Mikulášská obchůzka s čertem a andělem, vystoupení zpěvačky Moniky Maškové, dětí z Mateřské školy Osady Ležáků, pěveckých sborů Cantando a Smíšek. Největší akcí byl bezesporu náš 1. benefiční ples, který se uskutečnil 29. listopadu v Kulturním klubu ve Skutči. K tanci hrála skupina HB Chrast pod vedením Ivana Šmejdy. Výtěžek jsme použili na nákup hydraulického chodítka pro nácvik chůze našich klientů v rámci rehabilitace.

Mgr. Linda Bodláková

Střípky z našich plánovaných aktivit

- 19. 3. 14⁰⁰ narozeninové posezení DD
- 26. 3. 14⁰⁰ narozeninové posezení PE
- 14. 4. 8⁰⁰ Velikonoční výstava v hlavní jídelně PE
- 30. 4. 14⁰⁰ pálení čarodějnic
- 28. 5. 14⁰⁰ narozeninové posezení v pergolách
- každý čtvrtek 13³⁰ Klub důchodců v hlavní jídelně PE
- každé pondělí a čtvrtek 10⁰⁰ cvičení jógy v tělocvičně PE



Zdobení vánočních stromčků, děti ze Základní školy Smetanova, 12. 12. 2013

Pranostiky

Březen

Skřivan si v březnu musí vrznout, i kdyby měl zmrznout.
Na svatého Bedřicha slunko teplem zadýchá.
Na svatého Řehoře čáp letí od moře, žába hubu otevře,
líný sedlák, který neoře.
Na svatého Jáchyma skončila se už zima.
Panny Marie zvěstování vlaštovičky zpět přihání.

Duben

Na svatého Celestýna nemáš-li sedláčku zaseto, je to tvoje
vina.
Na svatýho Lva papeže, travičky se už nařeže.
Hřmí-li před Jiřím, bude sníh po něm.
Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.
Na svatého Marka deštivo – sedm týdnů blátivo.

Květen

Filipa Jakuba mráz – to obilí plný klas.
Filipa Jakuba déšť – to zlá zvěst.
Před Servácem není léta, po Serváci s mrazy veta.
Svatá Žofie políčka často zalije.
Kdo o svatém Janě len zasívá, stébla zděli lokte mívá.
Urban krásný vyjasněný – hojným vínem nás odmění.
Déšť o letnicích – slunce na Boží tělo.

Zdroj: <http://www.pranostika.cz/>

Ohlédnutí zpátky



Mikulášská obchůzka, 5. 12. 2013



Vystoupení dětí z MŠ Osady Ležáků



Vánoční posezení ve středisku PE, 17. 12. 2013



Vánoční posezení ve středisku DD, 18. 12. 2013

Okénko do přírody

Začíná jaro

K jaru neodmyslitelně patří sněženky. Snad každý je má na zahradě. Tyto bílé květy jara se probouzí jako první a často raší ještě pod sněhovou pokrývkou.

Sněženky často doprovází i bledule. Ty jsou o něco vzácnější. Jejich krása si ale nezadá s žádným jiným druhem. Jsou krásné totiž svojí jednoduchostí. Barevné tropické orchideje jsou pro lidské oko příjemný, ale zároveň i složitý obraz. Jednoduchost bledulí je pro oko i mysl jednoduchá, ale i krásná.



Třetí poslové jara naší flóry jsou šafrány. Ty jsou však ze všech nejcennější. Planě rostou pouze vzácně. Naštěstí se z jejich fialovo-oranžové krásy můžeme těšit na zahradách, kde často tvoří celé koberce.

K jaru neodmyslitelně patří nadšený zpěv ptáků, který se rozléhá široko do okolí. Velká část druhů se vrací z teplých dálín a zbytek začíná s přepeřováním do svatebního nebo letního šatu.

První hnízdící pták u nás je křivka. Menší, barevný pták s charakteristickým zobákem. V lese ho zaručeně poznáme podle šišek. Ty na rozdíl od veverky nejsou ohlodány, ale jednotlivé šupiny jsou rozříznuty jako nožem.



Pozdní jaro patří i našim chráněným druhům - čápům. Ti se vracejí z teplé Afriky, aby zde zahnízdili a stvořili pokračovatele čapí rodiny. Jejich hnízda můžeme občas vidět na továrních komínech nebo na stromech v lese.

Na jaře se probouzí veškerý hmyz. Lesníkům tak nastává problém s kůrovci, ale entomologům (broučkologům) nastávají žně. Probouzí se i takové vzácné druhy jako jsou tesaříci, čmeláci a vážky.

Jaro zkrátka nastává. Všichni, co máte rádi přírodu, vyrazte ven. Vyjděte si s rodinou, bez rodiny, s foťákem nebo i bez foťáku. Běžte prostě ven. Na jaře je venku tak krásně. Je velká škoda nevidět, jak se vše probouzí k životu.

Zdroj: <http://www.priroda.cz/clanky.php?detail=315>

Zvyky a tradice

Masopust

Masopust (či karneval) je třídní svátek, jakož i slavnostní období mezi Vánocemi a Postní dobou. Zatímco jeho počátek, který nastává po svátku Tří králů, má pevné datum, tak jeho konec je závislý na datu Velikonoc, končí tedy v rozmezí od poloviny února do počátku března.



Masopust představoval období hodování a veselí mezi dvěma postními dobami. Během něj probíhaly taneční zábavy, zabijačky a také svatby. Vrcholí posledním čtvrtkem tohoto období, zvaným Tučný čtvrtek, spojeným se zabijačkou a hostinou. Poslední tři dny, tedy masopustní neděle, pondělí a úterý jsou zvány končiny, ostatky, fašank či přímo masopust. Konají se různé rituální úkony, průvod masek, scénické výstupy a končí taneční zábavou.

Název karneval je synonymem masopustu (z italského carnevale, vlastně "maso pryč").

Masopust, a zvláště několik posledních dní tohoto období (fašank, fašanky, končiny, bláznivé dny, konec masopustu), byl pro lidi v minulosti oficiálním svátkem

hodování, během kterého bylo třeba se dosyta najíst. Pak následoval dlouhý čtyřicetidenní půst. V době masopustu se na královském dvoře konaly hostiny, ve městech tancovačky, na vesnici vepřové hody. Těm, kdo se slávy nezúčastnili, se posílala bohatá výslužka, kdysi na Moravě zvaná šperky a v Čechách zabijačka. Výslužka většinou obsahovala ostatky, huspeninu, klobásy, jelítka, jitrnice, ovar, škvarky.



Masopust končil v noci před Popeleční středou, kdy ponocný zatroubil na roh a rychtář všechny vyzval k rozchodu. Druhý den (na Popeleční středu) naposledy se konzumovaly mastné rohlíky s kávou nebo mlékem, dopoledne ještě byla povolena kořalka. Oběd však už byl přísně postní, což většinou bývala čočka s vajíčkem, sýr, chléb, vařená krupice, pečené brambory.

Máje

Máje, májka nebo máj je označení ozdobeného kmene stromu, který tvoří ústřední prvek jarních slavností rozšířených po většině Evropy. Nejčastěji bývá máje stavěna 30. dubna nebo 1. května, ale v některých oblastech se staví v období svátku sv.



Jiří, letnic nebo nejčastěji letního slunovratu. Máje se tradičně každý rok obnovují, takto tomu bylo i v původní podobě slavnosti, někde se však mění po delší době, například v Anglii či Bavorsku.

Česká máje má formu celého stromu zbaveného, s výjimkou horní části, větví a kůry. V některých případech se holý kmen nechává stát více let a mění se pouze vrchní část, jindy se zas skládá ze dvou či tří na sebe napojených kmenů k dosažení větší výšky. Použitým stromem jsou nejčastěji jehličnany jako smrk, ale lze se setkat také s májkou z břízy. Horní část se zdobí stužkami z látek nebo krepového papíru a zavěšuje se na ni zdobený věnec. Se stavěním máje je spojen i zvyk jejího nočního hlídání před muži ze sousedních vesnic, kteří se ji snaží porazit nebo odříznout její vrchol. Pokud se jim to podaří, je to pro vesnici velká ostuda. Někdy se také staví malé máje před domy jako vyjádření úcty nebo vyznání lásky dívky.

Den matek

Den matek je den, kdy vzdáváme poctu našim matkám. Slaví se v různé dny na mnoha místech po celém světě. V České republice připadá Den matek na druhou květnovou neděli. V tento den dávají děti svým matkám dárky,



většinou vlastnoručně vyrobené. Jeho původ je už ve starověkém Řecku, kdy se slavil svátek plodnosti a matek, spojený s uctíváním pohanské bohyně Rhey, matky bohů.

Myšlenka mezinárodních a pravidelných oslav tohoto svátku vznikla roku 1907 na počest Anny Reeves Jarvisové, která bojovala za práva matek. O pět let později vyhlásil tehdejší prezident USA Woodrow Wilson první oficiální oslavu Dne matek, konající se druhou květnovou nedělí.

V Československu se začal slavit tento svátek v roce 1923. Jeho propagátorkou byla Alice Masaryková. Po druhé světové válce byl zatlačen do pozadí komunisty propagovanými oslavami Mezinárodního dne žen, ve zkratce MDŽ (slaveného vždy 8. března), ale i přesto se dál v některých rodinách připomínal. Po roce 1989 se opět začal slavit veřejně.

Wikipedie. Wikipedie [online]. 2014. vyd. [cit. 2014-01-28].

Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Masopust>, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Maje>,
http://cs.wikipedia.org/wiki/Den_matek

Hvězdy stříbrného plátna

Oldřich Nový

(7. 8. 1899 – 15. 3. 1983)

Narodil se v Praze na Žižkově jako syn Antonína Nového a Cecilie, rozené Valentové. Ke hraní jej přivedl otec, který jako pražský vrchní hasič zajišťoval požární hlídku ve všech tehdejších kinech, a strýc Miloš Nový, jenž jej brával s sebou do Národního divadla, kde hrál. Na otcovo přání se vyučil sazečem, aby měl jisté živobytí, přestože jeho zájem směřoval k divadlu. Již v této době hrál ochotnické divadlo.

Od roku 1918 dostal Oldřich Nový angažmá v divadle v Ostravě a o rok později odešel do Brna, kde se stal ředitelem tamní operety v Národním divadle. Po patnácti letech odsud pro neshody ve vedení a dramaturgování odešel do Prahy, kde se stal ředitelem Nového divadla. Zde mohl konečně vyzkoušet žánr, který v Brně neprosadil: hudební komedii.

Teprve po filmových úspěších se Novému podařilo naplnit divadlo tak, že s jedním titulem vydržel celou



sezónu. Jeho divadlo bylo charakterizováno jako "opereta pro kulturní lidi" (E. Bass).

Dne 11. června 1936 se oženil s uměleckou fotografkou Alicí Wienerovou, dcerou zámožného ředitele pražské banky. Společně vychovali "adoptivní" dceru Janu (*1937), později provdanou Včelákovou, která sice byla dcerou Oldřicha Nového, ale nikoli Alice. Totožnost její biologické matky Nový nikdy neprozradil. Po nástupu nacismu hrozila Alici deportace do koncentračního tábora, kvůli jejímu židovskému původu. Nový jí dlouho bránil tím, že se s manželkou odmítal rozvést. Nakonec jej roku 1944 společně s Alicí odvezli do tábora pro manžele ze smíšených manželství a tzv. míšence. Nový byl deportován do Hagiboru a pak do Osterode v Sasku a jeho manželka do Terezína. O dceru Janu se v té době starali



manželé Lelkovi, majitelé továrny na skelný papír v Lázních Bělohrad.

Za okupace se však Oldřich Nový paradoxně i nejvíc prosadil ve filmu. Poprvé se objevil již v roce 1922 v němém filmu Přemysla Pražského Neznámá kráska, ale od té doby se objevil jen v malých roličkách. Až roku 1939 přišel Mac Frič a jeho Kristian. To byl Nového

nejúspěšnější film. Následovalo mnoho hudebních komedií, které obvykle od hloupého scénáře zachraňoval svým skvělým herectvím.



Po válce jej politický režim umělecky zničil. Jeho milovanou operetu a hudební komedii označil za buržoazní přežitek a zakázal i filmovou tvorbu, jež není v duchu se socialistickým realismem. Největší poválečný filmový úspěch přišel s rolí René Skalského v parodii na romantický žánr Pytlákova

schovanka. Úspěch se však dostavil až mnohem později - dobové publikum parodii většinou nepochopilo a komunistická kritika film odvrhla s tím, že „bolo škoda filmovacieho materiálu“. Dále se Nový objevoval spíše v menších vedlejších rolích méně zajímavých a nehodnotných snímků (z tohoto stereotypu vybočují film Fantom Morrisvillu nebo Světáci).

Většinu energie zaměřil na divadlo, hostoval po celé republice, režíroval několik úspěšných her i hrál mnoho úspěšných hlavních rolí. Mimo jiné v karlínském hudebním divadle režíroval velmi oblíbenou operetu Mamzelle Nitouche, ve které zpíval Célesténa po boku Stanislavy Součkové.

Několik posledních příležitostí mu přinesla televize. Zahrál si v bakalářské povídce a především v osmidílném seriálu Fan Vavřincové (mimořádně autorka námětu filmu Eva tropí hlouposti) a Jaroslava Dudka Taková normální rodinka (1967 – 1971), kde ztvárnil neodolatelně komisišního, ale lidsky půvabného účetního Jana Koníčka. Posledních deset let života téměř nevycházel ze svého bytu, protože nechtěl být svými fanoušky poznán. Chtěl zůstat v paměti jako milovaný Oldřich Nový, Kristian.



Jeho životním krédem bylo: *“Smích je kořením života, a dokud se člověk dovede smát, je živ. Až se začnou všichni lidé na sebe usmívat a přestanou si kopat jámy, pak bude na světě blaze.”* Podle něho žil, tvořil i jednal.

Wikipedie. Wikipedie [online]. 2014. vyd. [cit. 2014-01-28].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Old%C5%99ich_Nov%C3%BD

Kvíz pro bystré hlavy

Už koncem února, jakmile zmizí sněhová pokrývka, vystrkují své kvítky první sněženky. A pak už se kolem nás začíná objevovat celá řada květin. Nejčastěji mají jejich květy bílou, žlutou nebo fialovou barvu. Poznáte, které jsou které?

1. a) sněženka podsněžník
b) sněženka usměvavá
c) bílá lilie



2. a) bledulka podzimní
b) bledule jarní
c) zvoneček bílý



3. a) jarní podléška
b) fialka kvetoucí
c) jaterník podléška



4. a) plicník lékařský
b) plicník jarní
c) konvalinka fialová



5. a) sasanka hajní
b) sasanka myslivecká
c) sasanka lesní



6. a) rosnička jarní
b) prvosenka jarní
c) jarňulka první



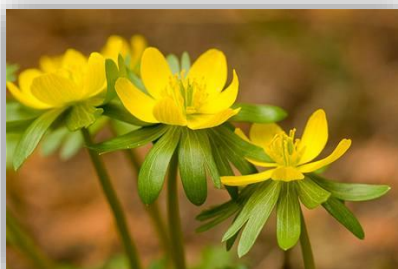
7. a) koník velkokvětý
b) koniklec velkokvětý
c) velkokvět koníkový



8. a) hluchavka žlutá
b) hlavička ozdobná
c) hlaváček jarní



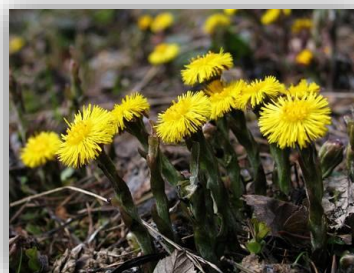
9. a) tulipán jarní
b) talovín zimní
c) tygřík letní



10. a) pětsil modrý
b) devětsil bílý
c) pampeliška žlutá



11. a) podmodřín lékařský
b) podčerveňáček lékařský
c) podběl lékařský



12. a) šestikráska obecná
b) sedmikráska obecná
c) pětikráska obecná



Správné odpovědi:

1a, 2b, 3c, 4a, 5a, 6a, 7b, 8c, 9b, 10b, 11c, 12b

Zdroj: http://alik.idnes.cz/kviz-s-vuni-jara-0j7-/soutez_kviz.asp?id=153

Trénink paměti

Ke „zvířecím“ přídavným jménům uvedeným pod číselným označením přiřaďte podstatná jména uvedená pod písmenným označením.

- | | |
|------------|-----------|
| 1. vlčí | A. vydání |
| 2. paví | B. hlavy |
| 3. orlí | C. vlna |
| 4. opičí | D. nos |
| 5. kočičí | E. oko |
| 6. psí | F. mák |
| 7. ovčí | G. počasí |
| 8. kolibří | H. dráha |
| 9. krkavčí | I. hnízdo |
| 10. vrabčí | J. matka |

Správné řešení:

1F, 2E, 3D, 4H, 5B, 6G, 7C, 8A, 9J, 10I

Zdroj: Sociální služby. Tábor: APSS ČR, 2013, roč. 15, 12/2013 PROSINEC. ISSN 1803-7348.

Osmisměrka

a	l	e	p	o	p	k	d	e	t	p	o	a	ý	n	ň
l	l	l	v	o	u	o	l	e	j	i	y	n	l	e	e
o	a	o	d	ž	v	j	a	z	y	k	d	n	h	p	d
z	l	z	e	d	e	o	a	h	l	o	m	o	z	o	o
o	i	l	o	p	k	t	z	o	h	l	a	n	m	p	v
m	l	p	š	á	a	e	m	v	a	í	r	c	r	i	o
a	m	k	d	t	í	ž	e	p	n	k	u	e	z	s	p
p	š	a	s	í	í	n	t	k	í	k	š	e	l	m	a
k	p	d	k	ž	o	v	e	s	r	o	k	i	i	a	m
a	o	a	a	r	z	b	k	m	n	l	a	b	n	r	p
p	o	l	s	k	o	á	p	o	r	e	t	u	a	m	e
r	k	k	o	r	n	a	k	o	l	k	o	r	b	e	l
a	o	d	h	a	v	r	v	o	l	t	l	s	b	l	i
h	p	o	p	o	k	i	t	á	n	i	e	i	a	á	š
a	p	í	u	t	n	a	d	e	p	v	c	s	m	d	k
n	ó	k	l	a	b	a	e	c	o	v	o	e	ě	a	a

aloe, annonce, balkón, batole, cukr, hlomoz, jazyk, kláda, klima, klokan, kojot, kolektiv, korbel, Krkonoše, krmení, kužel, laso, lhaní, lípa, makro, mapka, marmeláda, Maruška, mniška, mozol, nevhodný, Norsko, ocelot, odklad, oheň, olovo, ovoce, padák, pampeliška, panák, pavouk, pedant, pikolík, plaz, podstata, podvod, podzim, pohrobek, police, Polsko, popel, popis, povodeň, povoz, Praha, rovina, sklo, srub, šelma, špejle, tíže, zákon, zmetek, zmrzlina, žížalka, žmolky

Tajenka:

Budeme-li hledat to nejlepší v jiných, můžeme objevit

Zdroj: <http://www.osmismerky.wz.cz/data/osmismerky/51-100/90.gif>

Sudoku

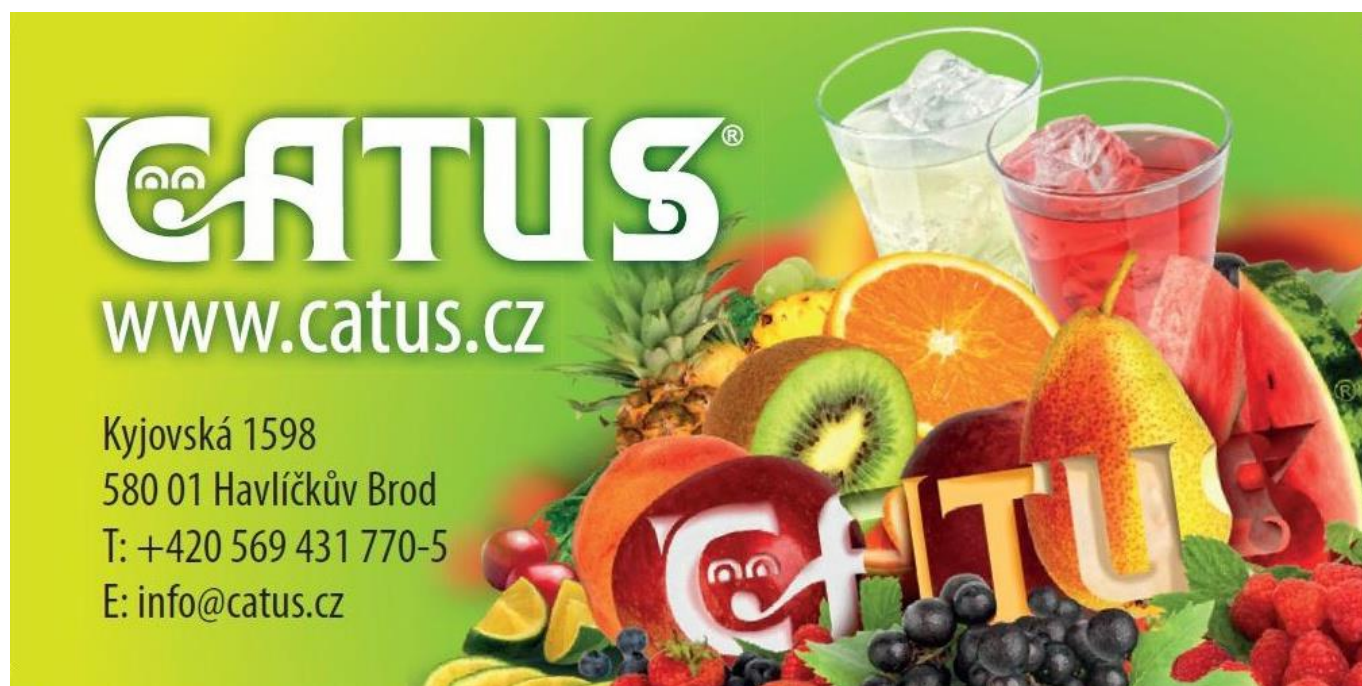
8							7	
	7		6		1		2	
	1	9						3
	2			6	3	4		
			1		5			
		5	4	8			6	
7						5	9	
	6		5		4		8	
	3							6

Cílem hry je doplnit chybějící čísla 1 až 9 v předem dané předvyplněné tabulce. Tato tabulka je rozdělená na 9×9 polí, která jsou seskupena do 9 čtverců (3×3). K předem vyplněným číslům je potřeba doplnit další čísla tak, aby platilo, že v každé řadě, v každém sloupci a v každém z devíti čtverců byla použita vždy všechna čísla jedna až devět. Pořadí čísel není důležité. Čísla se nesmí opakovat v žádném sloupci, řadě nebo v malém čtverci.

Toto vydání podpořila firma CATUS spol. s r.o.

Jsme ryze česká rodinná firma s více než dvacetiletou tradicí. Vyrábíme především práškové či rozpustné nápoje. U všech našich výrobků dodržujeme vysoký standard kvality. CATUS výrobky jsou bez konzervantů a ovocné nápoje se sušeným ovocným práškem.

Ovocné MONZUN SIRUPY patří mezi jedny z nejprodávanějších studených nápojů. Naše oblíbené čaje PREMIUM TEA PLUS obsahují jód, vlákninu a vitamin C. Kakaové nápoje CAO CAO či CAO MALT se řadí mezi významné zdroje antioxidantů. Kávovinové nápoje LACAFFE či MELTA bez kofeinu navozují příjemnou tradiční atmosféru. Nabízíme i širokou škálu výrobků vhodných pro diabetiky. Sladkou tečkou v nabídce jsou naše chutné MOUČNÍKY.

The image is a promotional graphic for CATUS. On the left, the CATUS logo is displayed in a large, white, stylized font with a registered trademark symbol. Below the logo, the website address www.catus.cz is written in a smaller, white, sans-serif font. Further down, the company's address (Kyjovská 1598, 580 01 Havlíčkův Brod), phone number (+420 569 431 770-5), and email address (info@catus.cz) are listed in a white, sans-serif font. The right side of the graphic features a vibrant, close-up photograph of various fresh fruits, including a pineapple, kiwi, orange, pear, watermelon, and berries. In the background, two glasses of refreshing drinks with ice are visible. A large, stylized 'CATU' is also integrated into the fruit arrangement.